Üslup, Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **1–c 2–ç 3–b 4–a**
   Anlatım biçimi, yazarın amacına göre seçilir.

2. **E) Betimleme**
   Liman görme, işitme ve koklama duyularına seslenen ayrıntılarla resmedilmiştir.

3. **D) Öyküleme**
   Olaylar zaman sırasıyla (sabah – öğle – akşam) anlatılmıştır.

4. **D – Y – D – Y**
   Başkent bilgisi kanıtlanabilir (nesnel); örtük ileti doğrudan söylenmez, sezdirilir.

5. **N – Ö – N – Ö**
   Kanıtlanabilen cümleler nesnel, kişisel değerlendirme içerenler özneldir.

6. **B) Kafiye**
   Kafiye bir şiir ahenk unsurudur; düşünceyi geliştirme yolu değildir.

7. **A) Benzetme**
   "gibi" edatıyla deniz gökyüzünün bir parçasına benzetilmiştir.

8. **1. parça: yalın üslup – cümleler kısa, süssüz, sanatsız. 2. parça: süslü (şiirsel) üslup – uzun cümle, benzetme ve kişileştirmelerle yüklü, sanatlı anlatım.**
   Üslup, cümle uzunluğu, sözcük seçimi ve söz sanatlarıyla belirlenir.

9. **E) Açıklama**
   Kumulların oluşumu hakkında bilgi verilmektedir.

10. **C) Bir filozofun dediği gibi "İnsan, alışkanlıklarının toplamıdır."; bu yüzden küçük alışkanlıklar büyük sonuçlar doğurur.**
    Düşünceyi güçlendirmek için başkasının sözüne başvurmak tanık göstermedir.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 **D) Tartışma – tanık gösterme (araştırmalara dayanma)**
Karşı görüş ("Bazıları … söylüyor") çürütülmeye çalışılmış, araştırmalar kanıt olarak gösterilmiştir.

12 **B) İlk iki cümle nesnel, son cümle özneldir.**
Yapım yılı ve yükseklik kanıtlanabilir bilgilerdir; "Bence … en zarif" kişisel yorumdur.

13 **A) Şairin bu kitabı, bugüne kadar yazılmış en büyüleyici eserdir.**
"En büyüleyici" ifadesi kanıtlanamayan kişisel bir değerlendirmedir.

14 **A) Karşılaştırma**
İki tür arasındaki farklar ortaya konmuştur.

15 **B) Yaşlı adam, oğlunun gönderdiği kartpostalı yıllardır aynı yerde, aynı açıda tutuyordu.**
Kartpostalın yıllardır aynı yerde durması özlemi dolaylı olarak sezdirir.

16 **Örnek: Her yazarın sözcük seçimi, cümle kuruluşu ve anlatım tercihi farklıdır; bu kişisel anlatım yoluna üslup denir. Bu nedenle konu aynı olsa bile yazarın kişiliği metne yansır ve ortaya farklı metinler çıkar.**
Üslup yazarın kişiliğini yansıtır.

17 **E) Sayısal verilerden yararlanma – karşılaştırma**
"dörtte bir" oranı sayısal veridir; komşu illerle kıyaslama yapılmıştır.

18 **C) Olayları duygusuz, hiçbir yorum katmadan aktaran bir anlatımı ifade eder.**
Duygusuz, yorumsuz aktarım nesnel ve yalın anlatımın özelliğidir; eleştirel-mizahi üslup yorum içerir.

19 **C) I ve II**
"Kitaplık, bir evin hafızasıdır." tanımlayıcı bir cümle, "Örneğin …" ise örneklendirmedir. Sayısal veri yoktur.

20 **D) Odanın loşluğu, içimdeki kederin rengini taşıyor gibiydi.**
Doğru seçenekte oda, anlatıcının duygularıyla (keder) yorumlanmıştır; diğerleri ölçülebilir ayrıntılardır.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **E) IV. cümlede benzetmeye başvurulmuştur.**
IV. cümlede benzetme yoktur; dükkân sayısıyla ilgili sayısal bir bilgi verilmiştir.

22 **C) Yalın bir anlatımla örtük duygu aktarımı yapmaktadır.**
Kısa cümle, gündelik sözcük ve betimleme azlığı yalın üslubu; söylenmeyip sezilen duygu örtük iletiyi gösterir.

23 **D) Bir yargı ortaya konmuş, örneklerle desteklenmiş ve sonuç cümlesiyle pekiştirilmiştir.**
İlk cümle yargıdır; Tanzimat ve Servet-i Fünun örnekleri verilmiş; "Demek ki" ile sonuç bağlanmıştır.

24 **B) Kimileri çocuklara erken yaşta telefon verilmesini zararsız bulur. Oysa uzmanlar, ekran başında geçen sürenin dikkat süresini kısalttığını vurguluyor. Bu durumda telefonun zararsız olduğunu söylemek pek mümkün değil.**
Karşı görüş verilip kanıtla çürütülmesi tartışmacı anlatımın özelliğidir.

25 **Örnek: a) Bu köprü, şehrin gördüğü en görkemli yapıdır. b) Bu şehirde kış mevsimi yaklaşık dört ay sürer.**
Öznel cümle kişisel yorum içermeli; nesnel cümle kanıtlanabilir bilgi vermelidir.

26 **A) Gündelik konuşma dilini yansıtan kısa ve yalın cümlelerle kurulmuştur.**
Not edilen "uzun ve iç içe cümleler" yalın ve kısa cümle yargısıyla çelişir.

27 **B) Alışkanlıkların ve insanlara duyulan bağlılığın, onlar gittikten sonra da sürmesi**
Çocukların hâlâ elini cebine atması, alışkanlığın ve özlemin sürdüğünü sezdirir.

28 **E) "Şehirler büyüdükçe insanlar yalnızlaşıyor." → Tanık gösterme**
"Şehirler büyüdükçe insanlar yalnızlaşıyor." bir yargı cümlesidir; kimsenin sözüne başvurulmamıştır.

29 **A) Tartışmacı anlatım**
Çınar bekçiye benzetilmiş, gövdesi betimlenmiş, kesilme girişimi öykülenmiş, dikiliş yılı verilmiştir; bir görüşü savunma ya da çürütme yoktur.

30 **Örnek: Betimleyici: Bahçenin ortasındaki yaşlı dut ağacı, geniş yapraklarıyla serin bir gölge yayar; teneffüste çocukların sesleri dallarında yankılanır. Açıklayıcı: Okul bahçesi yaklaşık iki bin metrekaredir. Bahçede bir basketbol sahası ve öğrencilerin dinlenmesi için oturma alanları bulunur.**
Betimleme duyulara seslenmeli; açıklama bilgi vermelidir.